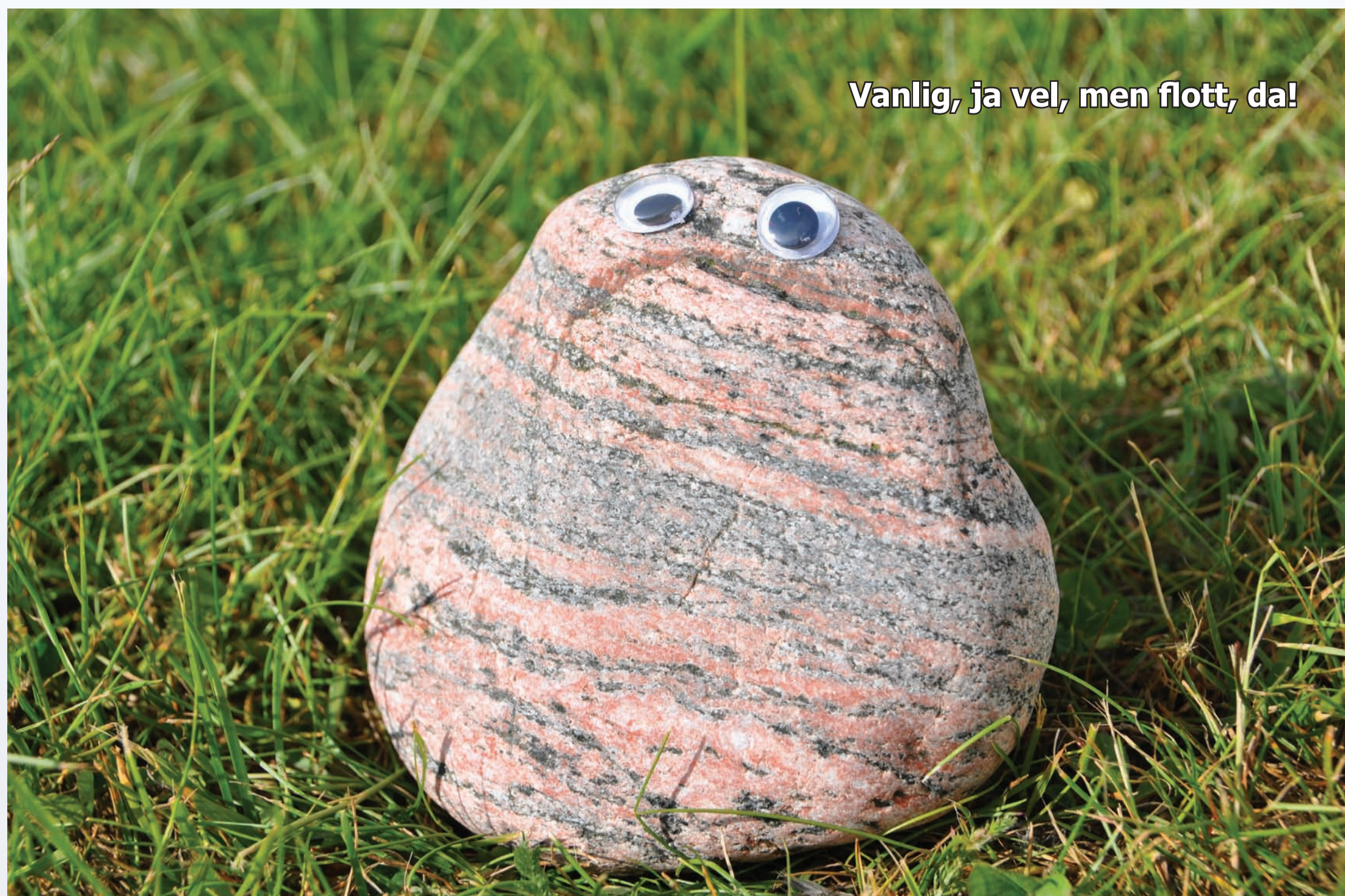

Gerda Gneis

Vanlig, ja vel, men flott, da!

Lurer på om jeg er den eldste av alle? I hvert fall er jeg gammel. Så gammel at jeg ikke lenger husker hva jeg engang var. Men jeg har vært med på mye og så tror jeg at jeg er omtrent 1 600 millioner år gammel! I hvert fall er jeg mer enn 1 000 millioner, det synes du kanskje er gammelt nok?

For sånn omtrent 1 100 millioner år siden ble det i hvert fall bråk rundt meg. Rabalder; jeg har hørt noen si at svære landmasser kolliderte med hverandre og lagde en ny fjellkjede. Og lille meg ble presset langt ned i jordskorpa. Du kan tro det ble varmt, jeg smeltet rett og slett og følte meg dratt i alle retninger. Plutselig hadde jeg fått DEN ansiktsløftningen, med striper i fine farger. Dere mennesker er visst ikke så begeistret for striper i fjeset, men jeg synes det er flott!

Lurer du på hvorfor jeg ser litt sur ut? Jeg er egentlig ikke det, bare litt sliten. Det hadde sikkert du vært også, om du hadde vært med på jordas uroligheter omtrent hvert 500 millioner år. Men nå har jeg fått ligge i fred i noen tusen år, takket være isbreene. Så jeg begynner føle meg litt mer uthvilt!

Gneis er en av Norges vanligste bergarter. Den er dannet gjennom omvandling av andre bergarter, og i utgangspunktet kan en gneis ha vært en hvilken som helst bergart. Slike omdannede bergarter opptrer gjerne der det har vært store bevegelser i jordskorpa, for eksempel der fjellkjeder dannes. Gneisene i Telemark har gjerne aldre som viser til fjellkjeder som for lengst er slitt bort, den siste kalles den Svekonorvegiske fjellkjededannelsen og skjedde for rundt 1000 millioner år siden. Gneis er typisk sammensatt av feltspater, kvarts og mørke mineraler. Det kan også være flere andre mineraler til stede.

